

Ces caractères son plus ou moins accentués suivant les individus. Parfois même, l'un d'eux est mal réalisé. On peut dire qu'ils caractérisent: les uns, l'Hyène rayée, les autres, l'*Hyaena spelaea*, dans leur forme type. L'échantillon de Moncada les possède tous dans le sens de l'*Hyaena spelaea*. Il diffère de tous les échantillons d'Hyène rayée que j'ai vus. Il est donc au moins très probable que'il est d'*Hyaena spelaea*.

Bordeaux 12 Dbre. 1908.

Sobre la formació de l' Anhidrita

Examinant fa pochs dies un petit jaciment sedimentari de guix, buscanthi l' anhidrita, que per cert no vaig trobar, se'm va ocórrer varies idees sobre la seva respectiva formació ú origen, que son las que constituirán l' objecte d' aquesta nota.

La formació del sulfat de calcs en masa que 's troba en la naturalesa s' atribueix en el fons de mars, ó llachs de aigues salobres ó dolces, efecte de la supersaturació de las matexas produhida ó directament, podriam dir, per anarhi excés de substancia, ó indirectament per evaporació de part de l' aiga; ó al metamorfisme (donant per resultat lo que per alguns autors s' anomena el guix eruptiu), que s' explica per l' acció d' emanacions de vapors sulfurosos ó aigas termals sulfurosas sobre el carbonat de calcs, convertint aquet en el sulfat.

Se diu que molta part del guix sedimentari fou en son origen l' anhidrita, que s' hidratá, convertintse en aquell, per el seu contacte ab aigas que s' introduhiren de la superficie, ó per el contacte ab l' atmósfera, ó l' aire atmosféric carregat sempre en més ó menys de humitat. Crech que aixó en part es veritat, pero que no ho es menys que l' origen primer de tota anhidrita sedimentaria ha sigut sempre el guix: sense que vinga á esser axó lo que 'n diem un circul viciós, ja que, com se fa al tractar d'els filons metalífers, debem distingir la primitiva formació d' una substancia y las transformacions posteriors de la matexa, produhidas per la influencia del aire y de las aigues superficials.

Si s' admet com origen del sulfat de calcs sedimentari la sedi-

mentació en el fons de aïgas, y tenint present la sèva naturalesa química, tant aimant de l' aïga, qu' essent anhidre, ab el sols contacte prolongat ab l' atmósfera arriba á hidratarse, ¿cóm se compendria qu' al precipitarse dintre d' ella, ó en sa presencia, no s' formés l' hidrat, ó sia el guix? Mrs. Ed. Fuchs y L. de Launay en la sèva magnífica obra «*Traité des gites minéraux et métallifères*», axis ho admeten, creyen que posteriorment, efecte d' elevadas temperaturas produhides, diuhen, per reaccions químicas ó per la intervenció d' aïgas termals, el guix se deshidratá, convertintse en anhidrita. Pero si s' han d' admetre com á causes de dita temperatura. algunas accidentals, com las dos citades, de reaccions químicas y aïgas termals; ¿per qué no hem d' admetre una causa mes essencial, diriam, y permanent, com es la presió? ¿No s' explica per aquesta, com á productora de calor, l' estat pastós en que habian de trobarse las caliaças, las pizarras y las lidianas, per poderse plegar y replegar, com veyem que ho han fet, formant ademes anticlinals y sinclinals inmensos, y els fenomens d' escorrimment, com ho admet el antes citat Mr. de Launay en la sèva obra «*La science geologique?*» ¿No se li atribuex també la conversió de la caliaça compacte en cristallina metamórfica; com la de las argiles, mineral hidratat, en pissarras, mineral ó roca anhidre?

Crech, donchs, que la primitiva formació de tot sulfat de calcs sedimentari fou l' hidratat, el guix, transformat en tot, ó en part, posteriorment en l' anhidro, l' anhidrita, per deshidratació produhida per temperatura, quina causa, per regla general, ha sigut la presió exercida per les capes superiors de terreno depositades sobre d' aquell. Anhidrita ¿que després, al posarse en contacte ab aigues d' infiltració, ó ab l' atmósfera, ha pogut hidratarse de nou, passant á guix; complintse el cicle de transformació que presentan tots els materials que formen l' escorsa de la terra.

Y axó sembla tenir la sèva confirmació en el fet de que sols se troba l' anhidrita sedimentaria en els jaciments de sulfat de calcs pertanyents á terrenos geológichs relativament antichs, comson els pérmichs, triássichs y jurássich: axis á Strassfurt, pérmich; als Alps (Montiers, Bourg, Saint-Maurice, etc.), base del jurássich, segons Mr. Fabre; aquí á Catalunya sols se ha senyalat á Cervelló y Vallirana, triássich: y no 's troba en jaciments de terrenos posteriors, com en el eocénich de París; ni en els del miocénich de Alsacia, Provincia de Tocco, voltants de Kimpina, Sicilia; ni menys en els

senyalats en el pliocènic, com son alguns de la citada Sicília.

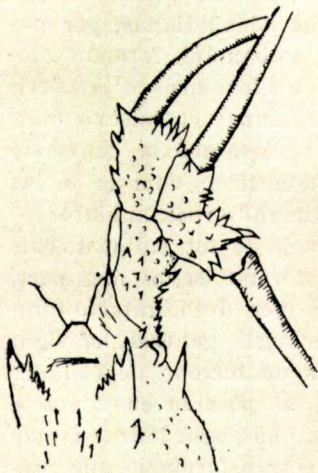
En quant al sulfat de calç, que es creu produït per metamorfisme, com que se suposa que fou produït per l'interveïció d'emanacions sulfurosas, sempre acompanyadas de temperatura. ó d'aigües termals sulfurosas, ja 's pot explicar la formació directa de l'anhidrita.

LL. TOMÁS.

Barcelona, Desembre de 1908

Anomalia en l'antena dreta d'un PALINURUS VULGARIS

Las anténulas eran normals axís com l'antena esquerra, empró la dreta presentaba la següent conformació: protópod normal, exópod allargat per sota fins l'extremitat del primer article del endópod, quina

terminació era sensiblement més ample de lo normal: en aquest punt arrencaban tres articles secundaris: el primer, intern, que per sa forma y tamany semblaba esser el que forma habitualment el segon article del endópod, sostenia un fuet anellat dirigit cap en avant, un poch més curt qu'el de l'antena esquerra; en sa base s'articulaba ab un segon article col·locat oblicuament enlairat, ab un fuet anellat com el primer, y finalment un tercer extern, articulat ab els dos precedents, s'era dirigit de costat cap enrera,

també ab son fuet seguint la mateixa direcció.

L'exemplar era ben desenvolupat, fou pescat en nostras costas y ab motiu de s'anomalia el dissecá nostre benivolgut amic Sr. Soler y Pujol per encàrrech d'un particular.

F. FERRER Y VERT.

Barcelona, Mars de 1909.

La INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL sols se declara responsable de lo contingut en la *Secció Oficial* del seu Butlletí, deixant íntegra als respectius autors la responsabilitat dels treballs firmats.